

Sygn. akt VII C 772/15 (upr)

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 czerwca 2016 r.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. Wydział VII Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Sebastian Przymuszała

Protokolant p.o. staż. I. W.

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2016 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przeciwko

I. E.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 781,00 zł (siedemset osiemdziesiąt jeden 00/100 zł) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 61,76 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

/-/ SSR Sebastian Przymuszała

Sygn. akt VII C 772/15

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 23 lutego 2015r. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej I. E. kwoty 781,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazano, że strony łączyła umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dotycząca pojazdu pozwanej, przy czym pozwana nie uiściła składki z tytułu tego ubezpieczenia.

W dniu 04.03.2015r. Referendarz sądowy wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pismem z dnia 30.03.2015r. sprzeciw od powyższego złożyła pozwana, zaskarżając wydane orzeczenie w całości i wniosła o oddalenie powództwa. Argumentując swoje stanowisko podała, że zaprzecza wszelkim twierdzeniom powoda wyraźnie nie przyznanym w toku postępowania. Wskazała, że nie jest możliwe ustosunkowanie się do treści pozwu albowiem nie dołączono jakichkolwiek dokumentów. Z ostrożności procesowej pozwana podniosła zarzut przedawnienia co do wszelkich należności. Pozwana nadto podała, że w okresie wskazanym w pozwie przebywała i nadal przebywa w faktycznej separacji z mężem B. E., który pojazd faktycznie użytkował i który zajmował się

opłatami związanymi z pojazdem. Po otrzymaniu nakazu zapłaty pozwana uzyskała umowę, z której wynika że od dnia 04.09.2012r. właścicielem pojazdu jest P. P..

Pismem z dnia 20.07.2016r. pełnomocnik powoda podtrzymał stanowisko w sprawie i podał, że pozwana zawiadomiła go o zbyciu pojazdu dopiero w dniu 26.03.2016r. – zdecydowanie po ustawowym terminie na przekazanie takiej informacji.

Na rozprawie w dniu 20.01.2016r. pełnomocnik pozwanej – na wypadek uwzględnienia powództwa – wniósł o rozłożenie należności na raty z uwagi na trudną sytuację majątkową pozwanej. Pozwana zadeklarowała, że mogłaby płacić 50 zł miesięcznej raty.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 10 kwietnia 2012r. pozwana I. E. zawarła z powodem - (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. umowy ubezpieczeń komunikacyjnych stwierdzone Polisą seria (...), które związane były z ruchem pojazdu mechanicznego – samochodu osobowego marki B. (...) [E53], nr rej. (...). W ramach tej polisy strony zawarły cztery umowy ubezpieczenia, określone jako:

- 1) OC (odpowiedzialności cywilnej) – z okresem ubezpieczenia od dnia 11.04.2012r. – 10.04.2013r.;
- 2) AC (autocasco) z okresem ubezpieczenia od dnia 11.04.2012r. – 10.04.2013r.;
- 3) (...) z okresem ubezpieczenia od dnia 11.04.2012r. – 10.04.2013r.;
- 4) nieszczęśliwych wypadków (NW) z okresem ubezpieczenia od dnia 11.04.2012r. – 10.04.2013r.;

Składka z tytułu umowy odpowiedzialności cywilnej wyniosła 781,00 zł – i była płatna jednorazowo, a termin płatności strony określiły na dzień 24 kwietnia 2012r.

Składka ta nie została przez pozwaną opłacona.

(dowód- umowa ubezpieczenia z dnia 10.04.2014r - polisą Serii (...) – k. 49-53, okoliczności bezsporne)

W dniu 04 września 2012r. pozwana – za pośrednictwem sprzedaży komisowej – sprzedała opisany pojazd P. P.. O sprzedaży tego pojazdu pozwana poinformowała powoda w dniu 26 marca 2015r.

(dowód – umowa komisji z dnia 03.09.2012r. oraz faktura VAT (...) z 04.09.2012r. wraz z prezentatami powoda z 26.03.2015r. - k. 11-12)

Następnie mąż pozwanej B. E. ponownie odkupił opisany pojazd i w dniu 18.09.2012r. zawarł nową umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z powodem – stwierdzoną polisą nr (...), z okresem ubezpieczenia od dnia 18.09.2012r. do 17.09.2013r.

(dowód – umowa ubezpieczenia z dnia 18.09.2012r. – k. 88-92, zeznania pozwanej I. E. – k. 78-79)

Pozwana mieszka z synem w wieku 11 lat oraz z bratem w wieku lat 33 i razem prowadzi z nimi wspólne gospodarstwo domowe. I. E. pracuje w wymiarze ¼ etatu, otrzymując wynagrodzenie około 450 zł netto. Syn pozwanej ma sądownie zasądzone 300 zł renty alimentacyjnej, ale mąż pozwanej należności tych nie płaci. Brat pozwanej prowadzi działalność gospodarczą, z której uzyskuje dochód około 3.000-3.500 zł netto. Syn pozwanej jest zdrowy. Pozwana pracuje jedynie w wymiarze ¼ etatu dlatego, że uznaje, że musi zajmować się synem. Syn pozwanej ma orzeczenie poradni pedagogiczno-psychologicznej, że potrzebuje pomocy przy nauce. Pozwana otrzymuje także zasiłek rodzinny w kwocie 118 zł miesięcznie. Pozwana posiada samochód F. (...) około 15-letni, brat pozwanej ma samochód - M. i jest to nowy samochód. Pozwana nadto nie jest właścicielem nieruchomości, nie posiada wartościowszych ruchomości, ani większych oszczędności. W utrzymaniu pozwanej pomaga jej brat oraz dalsza rodzina.

(dowód – zeznania pozwanej I. E. – k. 78-79)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił, na podstawie powołanych dokumentów urzędowych i prywatnych, których treść ani autentyczność nie była przez strony kwestionowana, a także na podstawie zeznań pozwanej I. E., której relacja – wewnętrznie spójna, jasna i logiczna, nadto korelującą z pozostałym materiałem dowodowym – zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo okazało się zasadne i jako takie podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 805 § 1 kc - przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. W myśl zaś art. 813 § 1 i 2 kc składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej. Jeżeli nie umówiono się inaczej, składka powinna być zapłacona jednocześnie z zawarciem umowy ubezpieczenia, a jeżeli umowa doszła do skutku przed doręczeniem dokumentu ubezpieczenia - w ciągu czternastu dni od jego doręczenia.

Powód opierał swoje roszczenie również na przepisach zawartych w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz. U. 2013r., poz. 392 z późn. zm.). Zgodnie z art. 4 pkt 1 tegoż aktu, ubezpieczeniem obowiązkowym jest w szczególności ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. W myśl zaś art. 23 ust. 1 Ustawy - posiadacz pojazdu mechanicznego jest obowiązany zawrzeć umowę obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem posiadanego przez niego pojazdu.

Pozwana ostatecznie przyznała fakt, że zawarła z powodem opisaną w pozwie umowę ubezpieczenia, lecz jej zdaniem nie ma już obowiązku zapłaty składki z tego względu, że: po pierwsze – pojazd został zbyty, a zatem nie jest ona już jego posiadaczem, ani właścicielem, po wtóre roszczenie powoda uległo przedawnieniu.

Zarzuty pozwanej nie okazały się zasadne.

Zgodnie bowiem z art. 32 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych - posiadacz pojazdu mechanicznego, który przeniósł prawo własności tego pojazdu, jest obowiązany do przekazania posiadaczowi, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu, potwierdzenia zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz do powiadomienia na piśmie zakładu ubezpieczeń, w terminie 14 dni od dnia przeniesienia prawa własności pojazdu, o fakcie przeniesienia prawa własności tego pojazdu i o danych posiadacza, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu. Jednocześnie w myśl art. 32 ust. 4 cytowanej ustawy - posiadacz pojazdu mechanicznego, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu ponosi odpowiedzialność wobec zakładu ubezpieczeń za zapłatę składki należnej za okres od dnia, w którym nastąpiło przeniesienie na niego prawa własności pojazdu. Posiadacz pojazdu mechanicznego, który przeniósł prawo własności tego pojazdu, ponosi solidarną odpowiedzialność z posiadaczem pojazdu, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu, za zapłatę składki należnej zakładowi ubezpieczeń za okres od dnia przeniesienia prawa własności do dnia powiadomienia przez niego zakładu ubezpieczeń o okolicznościach, o których mowa w ust. 1.

Powyższe oznacza, że pozwana zbywając pojazd w czasie trwania umowy ubezpieczenia przez siebie zawartej po pierwsze – ponosiła samodzielną odpowiedzialność za zapłatę składki za okres do dnia zbycia pojazdu, a nadto od momentu tego zbycia – solidarnie odpowiadała z nabywcą, aż do chwili, w której powód został zawiadomiony o zbyciu. Jako, że to ostatnie zawiadomienie nastąpiło dopiero w 26.03.2015r. – a więc po okresie objętym umową,

przeto pozwana ponosi odpowiedzialność wobec powoda za zapłatę całej składki OC, z tytułu umowy zawartej w dniu 10.04.2012r.

Bez znaczenia dla odpowiedzialności pozwanej jest fakt późniejszego zawarcia innej umowy przez jej męża – dotyczącej tego samego samochodu. Ustawodawca nie wyklucza, ani nie zabrania możliwości zawarcia dwóch różnych umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej co do tego samego pojazdu. Nowelizacje ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych dokonane w ostatnich latach jedynie umożliwiły w takich przypadkach wypowiedanie jednej z takich umów (tzw. problem podwójnego OC). Taka sytuacja jednak nie występuje w niniejszej sprawie, a treść umowy zawartej przez powoda i B. E. w dniu 18.09.2012r. pokazuje, że w żaden sposób nie wpływa ona na prawa i obowiązki stron wcześniejszej umowy – z dnia 10 kwietnia 2012r.

Niezasadnym okazał się podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia. Jak wynika z umowy ubezpieczenia składka stała się wymagalna w dniu 24 kwietnia 2012r.

Zgodnie z art. 118 kc - jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Roszczenia przeto powoda – jako przedsiębiorcy – podlegają 3-letniemu terminowi przedawnienia.

W myśl zaś art. 120 § 1 kc - bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Wreszcie stosownie do art. 112 kc termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu.

Zgodnie natomiast z treścią art. 123 § 1 pkt. 1 kc bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Stosownie do treści art. 124 § 1 kc, po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo.

Wreszcie zaś – w myśl art. 124 § 2 kc - w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone.

Skoro więc roszczenie objęte pozwem stało się wymagalne w dniu 24.04.2012r., przeto ów 3-letni okres przedawnienia roszczenia powoda – jako przedsiębiorcy – upłynąłby dopiero w dniu 24.04.2015r. Powód tymczasem złożył pozew w niniejszej sprawie już w dniu 23 lutego 2015r. – tym samym przerwał bieg terminu przedawnienia, a przerwa ta trwa do chwili obecnej.

Jednocześnie pozwana wniosła o rozłożenie należności na raty. Żądanie pozwanej w tym zakresie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 320 kpc - w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Jak wskazuje się w literaturze – o tym, czy chodzi o szczególnie uzasadnione wypadki, decydują okoliczności konkretnego wypadku. Z reguły chodzić będzie o okoliczności leżące po stronie pozwanego dłużnika, jego sytuację majątkową, finansową, rodzinną, które czynią nierealnym spełnienie przez niego od razu i w pełnej wysokości zasądanego świadczenia. Nie można jednak nie brać pod uwagę także sytuacji samego wierzyciela (tak k. Piasecki, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, Tom I, Warszawa, s. 1176). W ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zachodził szczególnie uzasadniony wypadek w rozumieniu przywołanego przepisu. Oceniając wszystkie okoliczności brak było podstaw do zastosowania omawianego dobrodziejstwa wobec pozwanego.

Powołany przepis zawiera szczególną zasadę wyrokowania określaną jako „moratorium sędziego”, zgodnie z którą sąd jest upoważniony do zmiany terminu wykonania zobowiązania w ten sposób, iż świadczenie jednorazowo wymagalne i płatne natychmiast może stać się świadczeniem płatnym później w oznaczonych w wyroku częściach. Takie

rozstrzygnięcie wywiera skutek w zakresie prawa materialnego, modyfikuje bowiem treść stosunku cywilnoprawnego łączącego wierzyciela (powoda) i dłużnika (pозwanego). W konsekwencji uprawnia ona sąd do odstąpienia w wyroku od obciążenia pozwanego dłużnika odsetkami za okres poprzedzający płatność rat oznaczonych w wyroku. Zgodnie z utrwalonym poglądem Sądu Najwyższego (uchwała z dnia 22 września 1970r., III PZP 11/70, OSNC nr 4, poz. 61, uchwała z dnia 15 grudnia 2006r., III CZP 126/06), sąd nie może - na podstawie art. 320 - odmówić przyznania wierzycielowi żądanych odsetek za okres do dnia wydania wyroku zasądzającego świadczenie. Jednakże rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty ma jednak ten skutek, że wierzycielowi nie przysługują odsetki od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat. W świetle powyższego – w takim przypadku rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty sytuacja wierzyciela jest mniej korzystna.

Ustawodawca nie określił bliżej, jakie okoliczności „w szczególnie uzasadnionych wypadkach” uzasadniają rozłożenie przez sąd na raty zasądzonego świadczenia. Nie można ich wymienić w sposób wyczerpujący, albowiem ustawodawca pozostawił ich ocenę sądowi orzekającemu w zależności od całokształtu danej, indywidualnie traktowanej, sprawy. To powodowało, że I. E. – jako strona pozwana – winna wykazać i udowodnić Sądowi istnienie okoliczności, które uzasadniałyby skorzystanie z opisywanego dobrodziejstwa. Sytuacja materialna pozwanej rzeczywiście nie jest dobra, niemniej jednak uzyskuje ona stałe dochody periodycznie. Sąd jednakże uwzględnił, że zdolności zarobkowe pozwanej są wyższe, niż osiąmane przez nią dochody, albowiem mogłaby ona podjąć pracę w wymiarze wyższym niż 1/4. Argumentacja pozwanej w tym zakresie – dotycząca opieki nad synem nie jest przekonująca. Zasady wiedzy i doświadczenia życiowego ukazują, że nawet samotny rodzic, pod którego opieką pozostaje dziecko w wieku lat 11 może tak zorganizować swoje życie zawodowe, by podjąć pracę nawet na cały etat. Pozwana nie podała żadnych szczególnych okoliczności, które by to jej uniemożliwiały.

Pozwana nadto na rozprawie wskazała, że chciałaby spłacić zadłużenie w ratach po 50 zł. Licząc przeto deklarowaną miesięczną wpłatę – to od marca 2015r. – kiedy to dowiedziała się o toczącym się postępowaniu pozwana wpłaciłaby łącznie powodowi całą kwotę objętą pozwem. Okres ten przeto – licząc od daty sprzeciwu – byłby wystarczający do spłaty zadłużenia. Skoro więc zamknięcie rozprawy i wyrokowanie nastąpiło już po blisko 16 miesiącach od wniesienia sprzeciwu – to brak było jakichkolwiek podstaw do skorzystania z omawianego dobrodziejstwa. Dlatego też wniosku pozwanej o rozłożenie należności na raty Sąd nie uwzględnił.

Mając na uwadze powyższe, w oparciu o powołane przepisy, należało orzec jak w punkcie 1 wyroku. Jednocześnie o żądaniu odsetkowym Sąd orzekł mając na uwadze treść art. 481 § 1 kkc zgodnie z którego treścią jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc, zaś na koszty te złożyły się: 30,00 zł – tytułem opłaty sądowej od pozwu; 17,00 zł – tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 14,76 zł – koszty notarialnie poświadczzonego odpisu pełnomocnictwa.

/-/ SSR Sebastian Przymuszała